

Na Brezje!

Zopet kličemo: Možje in fantje na Brezje, da si tudi letos kot običajno sežemo v roke znanci in sotrpini, v jeklu in ognju preizkušeni, v dneh trpljenja in grozot zblížani, pred gledanjem smrti v obraz med seboj navezani, da zopet obnovimo staro prijateljstvo in tovarištvo, da pri zahvalni daritvi dvigamo srca za srečno vrnitev iz težkih dni, da se spomnimo tovarišev, ki so dali svoje najdražje — svoje življenje daleč v tujih deželah!

Kakor vsako leto bomo tudi letos na Brezjah obljubili zvestobo naši slovenski in jugoslovanski zemlji in ljudstvu ter zahtevali mir in spravo med narodi. Spomnili se bomo naših zaslužjenih bratov onstran Karavank in ob Soči ter bodo naše misli pohitele k njim z željo, da bi skoraj prišel odločilni dan, ko bomo vsi združeni pod »streho hiše ene«.

Spored slavnosti bo sledeč:

Ob 10. uri cerkveni govor bivšega vojnega kurata č. g. Franca Bonača, nato pa sv. maša, ki jo bo daroval biv. vojni kurat č. g. Franc Kogej ob asistenci bivših vojnih kuratov. Po cerkvenem opravilu prijateljski sestanki in razgovori.

Tovariši-bojevniki, vsi, prav vsi, 15. a v g u s t a na Brezje!

Zaprosili smo za polovično vožnjo. Do te ure, ko gre list v tisk, še ni odločitve iz Beograda, pač pa pričakujemo ugodno rešitev, ker so nam doli z vso gotovostjo obljubili, da bodo polovično vožnjo dovolili, enako tudi zbor po maši.

Zato opozarjamo udeležence, da ne oddaste voznih listkov, ampak jih shranite, ker bodo veljali za brezplačen povratek. Legitimacije dobite na Brezjah.

Tabor se vrši na vsak način in pri vsakem vremenu! Ako tudi ne bo prišlo pravočasno dovoljenje za zbor po maši, se bo vseeno vršilo cerkveno opravilo na prostem s cerkvenim govorom.

Ako pride dovoljenje o polovični vožnji danes, bomo skušali razglasiti jutri v dnevnem časopisju; možno pa je, da pride dovoljenje šele v torek ali še celo v sredo na Brezje.

Torej v sredo, na praznik, vsi na tabor!

Minulo je dvajset let

V daljne dalje tonejo leta; in težko je priklicati v spomin posamezne dni ali tedne tistih brezkončnih let, ki jim nikjer ni bilo konca. Dokaj živo se pa še spominjamo predigre in začetka tiste velike žaloigre, pri kateri je sodelovalo trideset milijonov ljudi.

Predigro so skovali dunajski modri diplomatje, ki se jim je zahotelo burnega plesa za vsako ceno. Hoteli so pomanirati Srbijo, ali ne zato, ker bi bili lačni zemlje, temveč zgolj iz krviželja, sadizma, iz objestnosti. Zgodovina je dognala in potrdila, da so vodili usodo tedanje dvojne monarhije popolni norci, ki so se lahkomišlno igrali z ognjem; in zgodovina šestnajstih povojnih let je enako obsodila tudi vse one, ki so dajali dunajskim norcem potuho, pa lahkomišlno zapalili Evropo.

Za napoved vojne je bilo treba najti povoda, kajti kar tako brez vsega ni mogoče začeti vojne. Zato so poslali v Bosno prestolonaslednika — in to baš na Vidov dan, da bi s tem provocirali bosanski srbski element. In s to svojo provokacijo so v resnici dosegli, kar so iskali — in tisto uro je bila že vojna napoved skovana. Kako bi se ta reč splela, da ni bilo Prinčipovih strelcev? Izbruh vojne bi se zavlekel za kak mesec ali celo do prihodnje pomladi — in končno, če ne bi bilo drugače, bi dunajski norci sami ubili svojega Ferdinanda ali pa koga drugega, samo da bi našli povod za vojno. Kronist, po rodu Nемец, je prebrskal državne kronike in zapiske, pa našel dokaze, da je bil umor Ferdinanda od tedanjih in ogrskih mogotcev naravnost zaželjen. Prvič zato, ker bi se ga radi iznebili, drugič jim je pa služil kot neizpodbiten povod za vojno napoved.

Dunaj je torej napovedal Srbiji vojno, in to tako lahko-mišlno, kakor je nemški buršak pozval na dvoboj slovan-skega študenta na dunajski univerzi, a je slednji prvemu s prvim zamahom razbil čeljust. Dunajski diplomatje niso ni malo pomislili na nedogledne posledice svojega nepremišljenega koraka. Nasprotno, ko so zažgali Srbijo, so vrgli dunajski norci rokavico Rusiji in nato še Belgiji. In potem se je vnela Evropa. Države so si metale krvave rokavice, kakor bi pljuvale druga v drugo. V svetovno vojno je poseglo 27 držav in državic, ki so si podale nad 40 vojnih napovedi.

Kako pa je izgledalo zadnje dejanje te velike žaloigre? Devet milijonov mrtvih, 21 milijonov ranjenih in pohabljenih. Kaj naj govorimo še o drugih strašnih posledicah vojne, ki so vrgle človeštvo v katastrofo?

In kako je bilo danes pred dvajsetimi leti? Avstrijski kori so bili mobilizirani, fantje in očetje so jemali slovo, polki se zalagali z bojno opremo. Tretji kor je odhajal v Galicijo, k prvemu spopadu. Prav nekako te dni smo se vozili prek ogrskih planjav in spominjamo se klicev »eljen kirali!« pa velikih čred ogrskih volov, ki so se pasli na planjavah, pa začudeni gledali ovenčano vojsko. Bližali smo se Galiciji, ugibali vse mogoče, a uganiti ni mogel nihče, kako se bo pričelo in kako končalo. Imeli smo pač edino željo, naj se konča prej, preden se bo sploh začelo. Kajti silno redki so bili ti, ki so se navduševali za vojno, posebno za ono proti Rusiji, o kateri nismo slišali nikoli nič slabega. Kdo je vojno skoval, smo pač slutili, toda čemu, tega vprašanja tedaj nismo znali prav razvozlati. Stari cesar je ukazal, on je blag in miroljuben in pravičen, kar on stori, vse prav stori. Tako smo slišali, in gorje, če bi kdo

dvomil v to sveto resnico. Da so Rusi naši sovražniki, ko smo pa vedeli, da niso, da so ljudožrci, da je treba Rusijo pomandirati! Z vsemi takimi in podobnimi rečmi so nas skušali obodriti, ko smo marširali po galiških stepah proti 26. avgustu. A ni zaleglo nič, vsakdo je mislil le na to, da bi bilo komedije čimprej konec.

In po prvem spopadu, ko so nas Rusi tako nemilostno namahali, in ko smo bili prepričani na lastni koži, da je vojne konec, in veseli, da se je tako naglo končalo, kdo bi takrat sanjal, da se bo vojna vlekla dalje in bo trajala leta in leta, in da bo pogoltnila in ranila trideset milijonov življenj.

Ni lažjega kot začeti pretep ali zapaliti vojno, toda končati jo je težko. Avstro-ogrška vojna uprava je prve dni baje dvomila v miren potek mobilizacije, ker se je pač zavedala devetih svojih narodov. Toda šlo je gladko proti njenemu pričakovanju. In tudi to je bilo zanjo usodno. Kajti če bi se spuntali njeni narodi že ob mobilizaciji, bi se Avstriji najbrž odprle oči in bi morda ne razpadla še; ker so pa bili njeni modri diplomatje udarjeni s slepoto, je morala neizogibno v propast. Svoji usodi nihče ne ubeži. Svetovna vojna je silna šola za diplomate. Po tej krvavi šoli nam je jasno: kdor za meč prime, bo z mečem končan, kdor prvi upali, ta bo pomandran, kakor črv.

---

† General Maister

Dne 26. julija se je v popoldanskih urah nenadno raznesla vest, da je umrl na Uncu general Maister. Skozi trideset let je prihajal vsako poletje na Unec k svoji teti gospe Šebenikarjevi, ki je lansko leto umrla. In letos se je podal general s svojo gospo soprogo tako rekoč prvič na svojo ped zemlje, ki mu jo je zapustila blagopokojna teta. Neopazno je odšel v to notranjsko zatišje, in neopazno in nenadoma je umrl. Zadela ga je srčna kap. Preminul je nepričakovano in nihče ni mogel prav verjeti, da je general Maister za vedno zatisnil oči. Kajti kljub bolehanju v nogah je bil vedno čil in svež, a v poslednjem času je bil, kakor smo slišali, izredno dobro razpoložen in poln novih zasnov. Bil je šele v zreli moški dobi, letošnjo pomlad je dopolnil 60. leto, in po njegovem živahnem temperamentu je sodil vsakdo, da nam ga dobri Bog ohrani vsaj še deset let.

Ko je bivša Zveza slov. vojakov izgubila svojega prvega predsednika majorja Colariča, je na sledečem svojem občnem zboru izvolila za predsednika svojega prvega častnega člana, generala Maistra, in on je to mesto z veseljem sprejel ter postal duša organizacije. Kdo izmed bivših funkcionarjev Zveze se ne spominja sej osrednjega odbora, ki so se vršile pod njegovim vodstvom v Mariboru in na Uncu, in kjer so se temeljito razpravljale vse važne zadeve organizacije. Po njegovi zasnovi se je tudi preosnovala organizacija v Zvezo bojevnikov, ki si je zastavila močnejše temelje ter si začrtala širši razmah. V svojem visokem voditelju smo spoznali velikega moža in silnega duha, v katerem so se kresali ideali in vzori. V njem smo pa doživljali tudi prijetnega, iskrenega družabnika in pravega vojnega tovariša. Koliko prijetnih ur smo preživeli pri njem v Mariboru, na Uncu in tedaj na našem osmem taboru na Brezjah! Ti trenutki nam ostanejo v trajnem prijetnem spominu. Bil je mož, silen in velik, a obenem dober, blag in iskren. Ob razpustu zveze je začasno odložil predsedstvo, kako in čemu, je pojasnil sam v »Bojvniku« v novembru lanskega leta. Vendar je pa ostal zvest idealom bojevništva in je iskreno želel, da se Zveza bojevnikov znova poživlji.

Kaj je storil pokojni general našemu narodu in naši zemlji, je znano in zasidrano v poslednji naši gorski koči. Da je iztrgal Maribor in vse naše severno ozemlje iz oklepa tujcev; je zastavil vse svoje moči, da reši vso slovensko Koroško in da je zasnoval načrt za prekmursko ofenzivo. To

je ogromno delo, ki je poveličalo in poveličuje edinega našega junaka do nesmrtnosti. Sam si je zgradil ogromen in večer spomenik na slovenski zemlji. A nad spomenikom brni spev njegovih strun, ki jih je uglasil v svojih nežnih poezijah in divnih junaških spevih.

Med množicami žalujočega naroda so se poslovili tudi bojevniki od bivšega svojega predsednika. V dopisu iz Rakeka

prinašamo poročilo, kako so se naši fantje poslovili od pokojnega generala na Uncu. V Mariboru pri pogrebni svečanosti pa so nesli zastopniki bojevnških skupin (Matičič, Rozina, Kovič, Bizovičar in Majhenič) v sprevodu krasen venec z napisom: »Velikemu borcu — bojevniki.«

Večen spomin velikemu bojevniku in osvoboditelju, žalujoci rodbini njegovi pa naše globoko sožalje.

Demokracija

V predzadnji številki smo si ogledali države, v katerih prav posebno vlada posamezna oseba, oziroma gotov stan kot nosilec državne misli. Videli smo vso trohno in pogubo takih sistemov ter križev pot vseh onih, ki ne morejo biti z vladujočimi istih misli in naziranj. O tem nas zlasti uče dogodki v Nemčiji, kjer se je Hitler spravil celo na lastne tovariše, ki so mu pomagali do moči in slave, ter jih je kratkomalo dal pomoriti. Tako ravnanje je edinstven primer v zgodovini in jasno kaže, kam privede strašno nasilje, ohola brezobzirnost in skrajni egoizem. Pa tudi dogodki zadnjih tednov v Avstriji so strašen dokaz neprimerosti in popolnega poloma fašističnega vladanja. Zato je potrebno, da si vsaj nekoliko ogledamo na kratko nekatere države, kjer je podlaga vladanja pravi, čisti demokratizem, volja ljudstva, ki s splošnim, tajnim in svobodnim glasovanjem odloča o usodi naroda in države. Oglejmo si le tri velike države Anglijo, Francijo in Ameriko, ki so vzor pravega parlamentarizma in prave svobode.

Anglijo preveva že od davnih dni misel demokratizma in že v najstarejših časov njene zgodovine zasledujemo borbo za dosego cilja osebne svobode posameznika in stanov. Le tako si lahko razlagamo ono veliko ustvarjajočo silo, ki je postavila angleški imperij na prvo mesto na svetu, vse druge države, ki so odkrile in imele v oblasti nekoč nove dežele ob raznih morjih, so pa izgubile to moč ravno radi svo-

jih absolutističnih, nepriljubljenih metod, ki so jih izvajale v novo osvobojenih zemljah odvrtni diktatorji, izgubile so vso moč, veljavo in kos za kosom osvobojene dežele. Ni čuda, da se Anglež tega zaveda in s ponosom povsod podarja svoj demokratizem in svoje razumevanje za težnje ljudstva ter zna pridobiti za svoj način vladanja tudi tuje narode in ljudstva.

Ko je francoska revolucija očistila **Francijo** navlake diktatorskega režima in se otrsela izrodov, ki so nastali po uspešni revoluciji, je vedno stremela, da uveljavi svoj resnični demokratizem v vsem javnem življenju. Država, ki se je po nesrečni vojni 1870-71 tako hitro opomogla, da je plačala vojno odškodnino mnogo prej, kakor je bilo določeno, je ravno s svojim čistim republikanskim demokratizmom postala velesila, ki se je razmahnila do največjih možnosti in postala zgled mnogim državam na svetu. Blagostanje, kakršno je le redko v kaki državi, cvete med narodom, ki s svojo pridnostjo in delavnostjo prekaša mnoge narode in dežele. To je le mogoče v državi, kjer ljudstvo soodločuje v vseh državnih poslih in kjer predstavniki ljudstva takoj razkrinkajo vse vzroke, ki si hočejo na račun države in ljudstva pridobiti milijone za svoje posle, kateri izpodkopujejo ugled države.

Boj **Združenih ameriških držav** za neodvisnost in svobodo je prinesel Amerikancem 'ono veliko zavest samoodločbe in demokratizma, kakršnega ne dobimo v nobeni evropski državi. Zveza držav, ki si prosti volijo svoje predstavnike v deželne zборе in v skupni državni zbor, jasno dokazuje resničnost prave demokracije, kjer se lahko vsak svobodno udejstvuje, izvršuje svoje delo in za svoje zasebno življenje ni odgovoren nikomur. Iz tega izvira velik in uspešen razmah industrije, obrti in trgovine, ki prednjači vsem državam na svetu. Vse to je bilo mogoče le v svobodni presoji posameznika in družbe. Brez prave svobode in resnične domovinske ljubezni bi bile Združene ameriške države gotovo na isti stopnji kot so ostale ameriške države, ki so tudi velike in bogate, pa vendar v svetu ne pomenijo nič.

Samo iz teh treh primerov jasno vidimo, da je v danih razmerah edino resnična demokracija vzor in vodilo vseh držav, kakor tudi posameznih državljanov. Vse diktature navadno že po kratkih poizkusih razpadejo, ali strmoglavi diktator diktatorja in vzplamti vojno med državljani, ki pri naša samo gorje. Demokratično načelo, po katerem naj odloča o usodi svoje države in svojega naroda ljudstvo samo, kakor uvidi, da je najboljša, obenem pa pravica ljudstva, da pozove svoje zastopnike vedno lahko na odgovor, je najboljša garancija za pravično delo v korist celote in posameznika. Seveda, ako se preobrne duh prave demokracije v smer, ki pod plaščem demokratičnosti uganja vse ono, kar je v nasprotju z resničnim demokratizmom in pravo voljo ljudstva, potem mora tak demokratizem vsak obsoditi, ker je tako lahko slabši od vsake strahovlade. Da pa do tega ne pride, je dolžnost ljudstva, da z vsemi silami stoji na braniku svojih pravic in si jih ne pusti od nikogar odvzeti.

Sicer zagovorniki diktatur, v Evropi imamo, ako izvzamemo Sovjetsko Rusijo, le dve veliki: Italijo in Nemčijo, razglašajo, da iz sedanjih težkih dni ni drugega izhoda kot uvedba oblasti posameznika, in z vsemi razpoložljivimi silami trdijo, da bo v desetih letih vsa Evropa fašistična. Vemo, da so to samo besede brez resničnosti, kajti vsi pravi domoljubi v vseh državah zavračajo take tiranije, in v obeh skoro vse Evrope so poslednji dogodki v Nemčiji jasen dokaz, kam privede oblast in oblastiteljnost posameznika, ki ne trpi poleg sebe nikogar sebi enakega in ki že v kali z vsemi sredstvi zatre vsak poizkus lastnega mišljenja in lastne volje. Nehote pridejo človeku pri tem na misel besede predsednika Češkoslovaške **T. Masaryka**, ki jih je izrekel francoskemu publicistu Emilu Schreiberju, kakor je poročal tednik »L' Illustration«:

V Evropi je 35 držav, večina so republike ali ustavne monarhije. Res je, da je po svetovni vojni nastalo nekaj

diktatur, zato pa so bile tudi monarhije strmoglavljene. Pomislite na Španijo! Kako dolgo pa obstajajo te diktature? Deset, petnajst let? Kaj pomeni to v zgodovini? Francoska republika je še otrok! Pomislite, šele 60 let obstoji, in ali ni kljub temu dobro vodila največjo vojno, kar jih svet pozna. Druge demokracije, Anglija, Holandska, Švica, Norveška so mnogo starejše. Mar mislijo, da se bodo umaknile?«

R. W.

Bojevnik je sanjal

III.

Moj duh je v sanjah zašel v bodočnost. Današnji časi so bili še samo gnusna in neverjetna preteklost in moj duh je ostrmel nad velikimi spremembami, ki so nastale na svetu. Nepopisno zadovoljnost ljudstev presega najburnejšo domišljijo sedanjega bednega in trpečega sveta. Med ljudstvi in narodi najlepša sloga, vzajemnost in ljubezen. Bogatašev in revežev v današnji obliki ni. Pomanjkanje in stiska ter razkošje in obilnost so neznani pojmi. Vsi ljudje imajo vsega dovolj, kar jim je treba za življenje...

Tehnika je najvišji mogoči stopnji. Vse človeške potrebščine pripravlja in izdeluje stroj. Vkljub temu je brezposelnost nepoznana stvar. Stroj ustvarja vse **dobrine in za vse ljudi**, ne samo za nekatere, izbrance ali po naše izkoriščevalce. Stroj je človeštvu v blagoslov ne pa v prokletstvo. Zaradi tega je posameznemu človeku treba uporabiti le malo časa za produktivno delo, ves ostali čas lahko posveti svojemu Bogu, svoji izobrazbi, svojemu razvedrilu itd. Kakor ne pozna nova doba zatiranih, revnih in bednih, tako tudi ne pozna lenuhov z visokimi cilindri in obilnimi trebuh, ki so »nekdanj« — — — Vsakemu posamezniku je odmerjeno gotovo področje, kateremu se ne more izogniti in brez katerega nima mesta pod božjim soncem. Taka je nova doba.

Z velikim gnusom se spominja zgodovina, ko so krvičejni in zemljelačni mogotci vladali narodom, netili v njih mržnjo in sovraštvo do drugih narodov ter jih v imenu narodnosti in gospodarskih ciljev na videz, sicer pa iz častihlepja in preobjektivnosti, pošiljali v krvavo klanje. Za gore mrličev, za morja človeške krvi, za neštete milijone človeških življenj, za vse neizrekljivo gorje, ki je pisano v zgodovini, očita zgodovina častihlepnosti vladajočih in dobičkaželjnosti kapitalizma, ki se mu ni gnusilo kovati dobička iz krvi in solza, gorja in žrtev bednih množic.

So pa tudi v politični zgodovini temna poglavja, ki so ljudstvu nove dobe nerazumljiva. Ljudstvo nove dobe z začudenjem razmotriva, kako je moralo biti takrat, ko so blazni častihlepneži vodili ljudstvo in narode, ko so se v borbi za oblast gazili božji in naravni zakoni. Pravice ni bilo. Gorje pa tistim, ki so imeli pogum se boriti proti krivicam. Ako ne ječa, so bile njih delež vse mogoče krivice in preganjanja, prikrajševali so jih celo v najelementarnejših človeških pravicah, ki bi jih moral po božjem in naravnem zakonu vsak človek imeti, to je v **pravici do dela in kruha**. Pobirati so smeli le drobtine od bogato naloženih miz, ki so bile zvrhane le po krivičnem izsesavanju in brezmejnem trpljenju, le hinavski klečeplazci, biriči svojih trepih bratov.

Ko je moj duh raziskoval, kako je v tisti temni dobi nastala tako čudovita in blagodejna sprememba, da je zamoglo na svetu zavladati blagostanje, je nebo zagorelo v silnem blisku in oglušujoč tresk me je zbudil iz teh čudovitih sanj. Zopet sem se znašel v kruti resničnosti, le sanje so ostale v moji duši. O sanje, sanje...

Senovčan.

Prevrat

V Avstriji so nameravali narodni socialisti (hitlerjevci) odstaviti vlado in prevzeti oblast. Organizirali so napad na vladno palačo in so se je polastili. Pri tem so ujeli državnega kanclerja Dollfussa in ministra Feyja, ki sta bila v palači. Kanclerja Dollfussa so pri napadu težko ranili, da je za zadobljenimi ranami skoraj nato umrl. Minister Fey se je pogajal z uporniki, katerim je vlada dovolila prost odhod v Nemčijo. Ko so pa uporniki oddali orožje, je dala avstrijska vlada vse upornike odgnati v ječo in jih sedaj sodijo po prekem sodu. Dollfusovega ubijalca in vodjo prevrata so kmalu obesili, drugi udeleženci upora so pa že zaprti in bodo tudi v kratkem sojeni. Upor se je takoj razširil na vso

Avstrijo in so bile povsod vstaje proti vladajočim osebam. Prav hudi spopadi so se vršili na Štajerskem in Koroškem, dasi se tamošnji Slovenci niso priključili upornikom. V zaroto so bile zapletene ugledne avstrijske osebnosti, med njimi zlasti avstr. poslanik v Rimu dr. Rintelen, ki je bil določen za novega kanclerja in ki je po neuspelem uporu pozikusil samomor ter ni izgleda, da bi ozdravel. Nova vlada, ki jo je sestavil Schusschnig, je z vsemi razpoložljivimi sredstvi kruto zatrla upor, ječe so se napolnile z vsemi sloji naroda, odstavili in zaprli so mnogo višjih uradnikov raznih uradov. Nemški kancler Hitler, ki je sprva podpiral upornike in je že imel na avstrijski meji pripravljeno četo avstrijskih beguncev, da bi udrla v Avstrijo, je pod pritiskom veslesil, zlasti Italije, odpoklical nemškega poslanika in imenoval za novega poslanika von Papena, znanega po svojih odnošajih do Hitlerja, ki ga je hotel pri zadnjem »čiščenju« narodne socialne stranke v Nemčiji odstraniti. Razen tega je Papen znan, da rad na skrit in zahrbtn način ustvarja razpoloženje v sosednjih državah za veliko Nemčijo. Hitler je tudi zatrjeval, da Nemčija nima nikakih stikov z uporniki in da obsoja njih početje. Vendar je kljub temu dognano, da je pri avstrijskem prevratu imela svoje prste vmes Nemčija in jo le obziri in bojazen pred veslesilami zadržujejo, da ne zahteva priključitev Avstrije.

Za nas Jugoslovane so dogodki v sosednji Avstriji poseben opomin na dolžnosti, ki jih imamo do svojih sorojakov v sosednji državi. Vemo, da se je plebiscit na Koroškem vršil za Avstrijo, ne pa za Nemčijo. Zaradi tega tudi nismo dolžni upoštevati tega glasovanja v primeru, da se Avstrija priključi Nemčiji. V tem slučaju, ki ga kot pravični ljudje in svobodoljubni državljani ne smemo zabraniti, saj je naravno pravilo in človečanska dolžnost, da se dovoli tudi Nemcem skupno življenje vseh, ki govore isti jezik, bomo morali pač iztirjati in si sami vzeti svoje pravice na Koroškem, na severni meji pri Mariboru in na Gradiščanskem, kjer se bomo povzpeli tako daleč, da si bomo lahko segli v roke s skupno mejo z našimi brati Čehi in Slovaki.

To so naše zahteve ob večnih prevratih, ki se ponavljajo v Avstriji, kateri želimo, da bi dosegla svojo srečo tam, kamor jo vleče srce. Ne zakrivamo si namreč dejstva, da so vsi nemški Avstrijci predvsem Nemci, ki žele združenja in zedinjenja z Nemčijo. Do tega bo prišlo prej ali slej, pa naj si modri diplomatje belijo glave, kakor hočejo...

Pot v robstvo

Kar se je lepega jutra pojavila velika ladja. Bil je parnik »Abazzia«, ki je že prej odpeljal naše sotrpine Nemce, med njimi tudi tov. Miklavčiča v domovino. V taborišču je nastalo mrzlično gibanje. Pojavila se je vesela vest, da gremo vendar že tudi mi domov. Komaj smo čakali uradnega sporočila. Objavljeno je bilo drugi dan, kratko pa jedrnato: Vsi Jugoslovani se pošljejo v domovino. Drugih narodnosti pa tam že itak ni bilo. Po objavil poročila smo bili tako veseli in navdušeni, da se je zdelo, da prehaja v blaznost. Pozabili smo na ves špirit, ki je bil zakopan v butarah. Dom je pač dom. Kdo ga ne želi videti, videti svojih dragih domačih? Mislim, da prav vsak, še cigan, čeprav se potika iz kraja v kraj, sicer pa mi tudi nismo bili nič drugega. Ves dan smo se nato mrzlično pripravljali na odhod. Toda povelja za vkrcavanje nismo dočakali ta dan. Zvečer smo z največjim upanjem obujali spomine na dom, delali načrte za bodočnost ter v duhu že kar objemali svoje drage. Ladja pa se je precej daleč od obale pozibavala na morju. Vsa razsvetljava je izgledala kakor plavajoče mesto. Kar očarani smo bili od njene razsvetljave. Spali to noč sploh nismo, čakali smo le dneva. Noč se nam je zdela cela večnost in ko se je že pričelo siviti na obzorju, znak, da bo skoro nastopila zarja, se nam je še to dozdevalo neznansko dolgo. Tako smo pričakovali jutro v najboljšem razpoloženju. Naša četvorica je izpraznila vso zalogo žgane pijače, kar smo jo imeli pripravljene v šotorih. Ostalo pijačo in špirit, ki sta bila še skrita v butarah, smo prepustili usodi, odnosno trpinom Italijanom, ki so bili obsojeni ostati tam do svoje smrti. Dostikrat so nam pomagali s kamenjem, ki smo si ga »izposodili« pri njih. Pijače jim sicer nismo mogli izročiti v roke, vendar smo bili prepričani, da bo prišla v

njih roke. Ako ne bi nasledovali naših apnenic, bodo pa prav gotovo pobrali drva, ki jih je tam zelo manjkalo, in bi tako prišli v posest našega tam skritega »zaklada«. Tako smo modrovali mi, kaj se je pa zgodilo, ne vem. Na vse zgodaj zjutraj so nas pričeli spravljati v skupine in vkrcavati na ladjo. To je trajalo do 4. ure popoldne, ko so vkrcali zadnjega tovariša. Pol ure nato so dvignili sidra, kratek žvižg, ladja se je stresla in pričela obračati hrbet otoku Asinara. Mi smo strme gledali oddaljajoči se otok, na katerem smo preživeli toliko časa ter doživeli marsikakšno žalostno, včasih pa tudi tragikomično dogodivščino. Nato smo pričeli vriscati in ugibati, po kateri poti in v katero pristanišče nas name-ravajo »potegniti«.

Dalje prih. — Ivan Rozina.

Samopomoč Zveze bojevnikov, reg. pom. blagajne v Ljubljani,

sklicuje ponovno

občni zbor

na podlagi § 18. (zadnji odstavek) pravil blagajne z istim dnevnim redom kot je bil objavljen v 7. številki »Bojevnika« od 16. julija 1934.

Občni zbor se bo vršil v nedeljo 19. avgusta 1934 ob 1/2 10. uri dopoldne v gostilni g. Leopolda Zupančiča v Ljubljani, na Jegličevi cesti št. 15, in je sklepčen ne glede na število navzočih članov.

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1934.

Ivan Rozina, l. r., načelnik.

Janko Vertin, l. r., tajnik.

Dopisi

Trbovlje. Vsakoletna to m b o l a bojevnikov v Trbovljah se bo vršila dne 19. avgusta na dvorišču sokolskega doma. Za člane je obvezno, da proda vsak po deset srečk. Dobijo se pri blagajniku tov. Misleju vsak dan v društvenem lokalu popoldan. V nedeljo, 12. t. m. so bili dobitki tombole razstavljeni v društvenem lokalu. Tovariši, kupiti je in prodajajte srečke, da storite svojo dolžnost! Kuhar.

Rakek. Popoldne, dne 26. julija, je v svojem lepem, mirnem letovanju na Uncu za vedno zatisnil oči naš veliki borec za svobodo general Maister. Kot svojemu častnemu članu je občina Rakek s sodelovanjem vseh društev in občanov priredila nadvse lep in svečan prenos pokojnega velikana v avto, ki ga je prepeljal v Maribor. Kako priljubljen je bil naš narodni heroj med domačim ljudstvom, priča dejstvo, da se je žalnega sprevoda njegove zadnje poti udeležilo vse staro in mlado, čeprav so za njegovo smrt posamezne vasi zvedele šele drugi dan. Računali so, da bo pokopan na domačem pokopališču na Uncu; ko pa so zvedeli, da ga zahteva po njem osvobojeni Maribor in ga popoldan dne 27. julija pripeljajo tja, so na mah popustili vsa dela na poljih, v gozdovih in travnikih in mu trumoma prihajali izkazovat zadnjo čast. Pridužila so se občanom zastopstva od Logatca do Blok in Starega trga z župani in društvi.

V imenu kraljevske banske uprave je prišel domačim izrazit sožalje že dopoldne sam g. podban dr. Pirkmajer. Pri sprevodu je zastopal sresko načelstvo podnačelnik Deu, pogranično četo kapetan iz Grahovega in poročnik Kesič iz Cerknice. Oddolžili so se manom pokojnega z udeležbo vsi rakovski uradi s svojimi predstojniki ter vsa društva. Gasilsko župo logaško je zastopal župni tajnik Smole Slavko, osednji izvršni odbor Boja iz Ljubljane pa podpredsednik Matičič. Za občane so bili navzoči celotni odbor občine Rakek, župani logaški, cerkniški in begunjski, starotrški in cerkniški Sokol in gornjelogaška gasilska četa s prapori ter skupina bojevnikov Rakek s predsednikom Gornikom in celotnim odborom.

Ob dveh popoldne je v hiši žalosti blagoslovil krsto domači župnik Martinčič. Pevci iz Rakeka in Unca so zapeli: Oj Doberdob. Zdravnik g. dr. Pušenjak pa je v govoru slavil veličino pokojnega borca. Gasilci so dvignili krsto in sprevod se je začel pomikati po udarcih žalostnik cerkniške gasilske godbe proti cerkvi in po tam končanih obredih — na čelu belo oblečene deklice in šolska mladina — skozi vas proti gasilskemu domu, kje je čakal avto.

Tu je v imenu občine govoril in veličal za občino zaslužnega moža župan Tavčar, pevci so zapeli Vigred se povrne, nakar se je od generala Maistra, svojega prijatelja, za narod in državo vnetega, idealnega, odkritosrčnega sodelavca, borca in predsednika Bojevnikov, poslovil tov. Matičič, želeč mu pri tako nenadnem menjanju svojega letnega kvartirja, kjer si je že 30 let vsako leto na teh kraških tleh krepil živce, bodril vojake, snoval načrte, udeleževal svojo ljubezen do domače nepokvarjene moštosti — ob plakanju množice: »Zbogom, ljudski general, ki odhajaš skozi vso slovensko zemljo v nov, večni dom!«

Nato so se zbrali člani bojevnike skupine in njen predsednik se je spominjal velikega pokojnika ter čital njegove pesmi.

Zapeli smo Vojanovo pesmico: »Tam gori za našo vasjo« in »Oj ta soldaški boben, ter se zamišljeni razšli.

Preselil se je v svojo istotako ljubljeno stalno bivališče — njegov duh pa plava nad nami in vso Slovenijo.

Slava mu!

Gornik.

Litija. V nedeljo, dne 29. julija, je naša skupna bojevnikov odkrila spominsko ploščo v svetovni vojni padlim in umrlim vojnim tovarišem. Ob 9. zjutraj je skoro tri tisoče ljudstva napolnilo trg pred cerkvijo, kjer je na prostem daroval sv. mašo za padle vojake litijski župni upravitelj g. Vinko Lovšin. Pri sv. maši je zbrano pel moški cerkveni zbor, slavnostno pridigo je imel preč. g. dekan Anton Gornik iz Šmartna, ki je v globoko zajetem, izklesanem govoru poudarjal poglobitve vzroke vojne, to je nepravilnost, sila pred svobodo in neednost narodov. Nato je v imenu bojevnikov litijske skupine pozdravil navzočne vojne tovariše in ljudstvo njen predsednik g. Emil Koprivnikar, omenil velike krvne žrtve padlih vojakov litijske občine, katerim v znak zahvale in v spomin poznim rodovom postavlja ti dve spominski plošči z imeni padlih iz Litije, Gradca, Št. Jurja, Grbina, Podsitarjevca in Jablanške doline.

Nato je odgnil zakriti dve plošči, ki sta vzdani na pročelju litijske cerkve, ter plošči izročil župnemu uradu v vzdrževanje in varstvo. V temperamentnem govoru se je oddolžil spominu padlih junakov še delegat zagorskih bojevnikov g. Avgust Slanin, nakar je zaigrala gasilska godba žalostinke. Nato se je razvil ogromen sprevod skoro vse 2000 glave množice na litijsko pokopališče, na čelu 200 gasilcev z gasilskim praporom pod poveljstvom g. Pavla Brica, nosilci vencev, skozi litijski trg, ki je bil ves okrašen z zastavami. Na pokopališču so okrasili z vencem in cvetjem grobove v Litiji med vojno umrlih vojakov, svečano mrtvaško opravilo sta opravila šmarnski dekan in litijski župnik, nakar so pevci zapeli »Oj Doberdob«, gasilska godba pa je zaigrala žalostinke. — Pri spominski svečanosti je zastopal okrajno načelstvo g. podnačelnik dr. Vinko Vidmar, medtem ko županstvo na to svečanost ni poslalo nobenega zastopnika in se na občinski hiši ni razobesila zastava.

Obe spominski plošči so delo kamnoseškega poddjetja A. Vodnik, izklesani iz kraškega sivega marmorja z naslovom »Žrtvam kuge, lakote in vojne iz let 1914, 1915, 1916, 1917 in 1918«, ter delajo tudi v arhitektonskem oziru okras zunanosti litijske cerkve.

Po izvršenem cerkvenem opravilu na pokopališču je odbor bojevnikov s povabljenimi gosti imel spominsko svečanost v salonu pri »Urški«, kjer se je predsednik g. Emil Koprivnikar zahvalil vsem, ki so pripomogli k postavitvi teh plošč, posebno bivšemu županu g. Lebingerju, ker se je pod njegovim županovanjem največ prispevalo iz občinske blagajne v ta namen in je bil on tudi ves čas obenem predsednik tega odbora za postavitev spomenika padlim. Nato se je spomnil umrlega prvega bojevnika generala Maistra, kateremu so navzoči vzkliknili trikratni »Slava«. Z iskreno zahvalo vsem, ki so pripomogli, da je ta spominska svečanost padlim vojakom litijske občine tako veličastno izpadla, je g. Emil Koprivnikar zaključil to slovesno sejo. — Iz te seje je bila poslana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju ter sožalje vdovi prvega slovenskega generala Rudolfa Maistra.

V torek 7. t. m. smo spremili k večnemu počitku na tukajšnje pokopališče tov. Frana Peterca. Pokojni Peterca je bil duša vsega društvenega gibanja v Litiji. Rojen v Bizoviku pri Ljubljani, je že zgodaj odšel od doma. Bil je mož kremenitega značaja. Ves se je pri nas posvetil gasilski organizaciji, ustanovil je v svojem delovanju 7 gasilskih društev v okolici. Bil je spoštovan in upoštevan v vsej širni okolici in tudi v Ljubljani. Ko se je pred leti pričela snovati tu Skupina bojevnikov, je bil med prvimi, ki je pričel orati ledino za bojevnisko organizacijo. Mož je bil veskoki idealist in pošten, zato pa tudi splošno priljubljen. Od začetka organizacije pa do svoje težke bolezni je bil tajnik naše organizacije. Bil je res neustrašen ter je krepko zavračal vse neosnovane napade naših nasprotnikov. Kako smo ga vsi ljubili in spoštovali, je razvidno iz spremstva na zadnji poti. Kljub delovnemu dnevu je korakalo v

sprevodu 68 tovarišev bojevnikov s tov. Rajnišem in tov. Rozino na čelu, ki je prihitel iz Ljubljane, da spremi velikega borca za mir, svobodo in pravičnost, svojega dragega prijatelja na zadnji poti. Tudi tovariši gasilci so se častno oddolžili svojemu organizatorju. Ob odprtem grobu se je poleg gasilskih tovarišev pokojnika poslovil v imenu vseh bojevniskih organizacij tov. Ivan Rozina z žalnim govorom, v katerem je posebno naglašal vrline pokojnega tovariša, njegovo nesebičnost, požrtvovalnost in ljubezen do bojevniske organizacije.

Nato je gasilska godba, katere ustanovitelj je bil tudi pokojni tov. Peterca in ki je vso pot neumorno igrala žalostinke, odigrala še pretresljivo lepo »Oj Doberdob«. Pričele so padati prve grude na krsto pokojnika ob ihtenju vse ogromne množice, ki ga je spremljala na zadnji poti. Ves sprevod je vzorno vodil predsednik Skupine bojevnikov tov. Emil Koprivnikar, kateremu je bil pokojnik najboljši prijatelj in sodelavec. Lahka naj Ti bo, tov. Franče, zemlja domača, ki si jo tako iskreno ljubil, preostalim pa naše iskreno sožalje.

T. R.

Razno

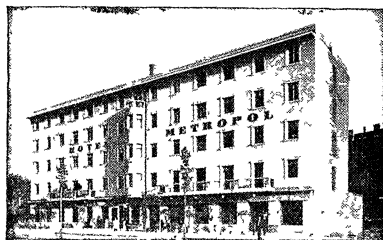
Trgovino z oljnatimi barvami je prevzel v Ljubljani na Tyrševi cesti št. 14 (»Orient«) naš tovariš in tajnik bivše Zveze bojevnikov **Ivan Rozina**. Tovariši, kupujte potrebščine v navedeni trgovini! Glej oglasi!

V Nemčiji je umrl 2. avgusta predsednik Nemčije maršal **Paul v. Beneckendorff und Hindenburg**. Znan je bil kot najboljši vojskovodja Nemčije med svetovno vojno, zlasti ker je zaustavil rusko prodiranje v Nemčijo in ker je porazil Ruse pri Tannenbergu. Po porazu Nemčije je izvršil demobilizacijo nemške armade. Imel je med nemškim narodom tak ugled, da je bil dvakrat zaporedoma izvoljen za predsednika nemške republike. Pokopan je bil z velikimi svečanostmi v Tannenbergu v poveljniškem stolpu vojaškega spomenika, ki je bil postavljen v proslavo njegove zmage. Državni kancler Hitler se je poslovil od njega z govorom, v katerem je zlasti poveljeval dejstvo, da je pokojni predsednik pomagal hitlerizmu do popolne zmage. Razen v Tannenbergu so se vršile svečanosti v spomin umrlega maršala tudi po večjih nemških mestih. Pa tudi druge države so izkazale čast velikemu vojskovodji s tem, da so se vršile v glavnih mestih zadušnice in da so vlade odredile žalovanje za čas pogreba.

Hitler si je prilastil po smrti predsednika Hindenburga vso oblast. Nemška vlada je namreč izdala posebni zakon, po katerem so združene funkcije predsednika države in državnega kancelarja. Hitler je tudi odredil volitve v Nemčiji, ki naj potrdijo ta sklep vlade.

Vse dopise, naročila in oglase pošiljajte na uredništvo in upravo »Bojevnika«, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8.

Poravnajte naročnino! Ček. račun št. 13051.

HOTEL
Metropol
(Miklič)

Ljubljana, nasproti glav. kolodvora

124 sob za tujce, moderna kavarna, prvovrstna restavracija. — Nizke cene — Dvorana za seje in prireditve, vrt, garaže

„Putnik“

prodaja voznih listkov, menjalnica

Tel. inter. 27-37 / Tel. kavarna 20-22

Kupujte pri trdkah, ki oglašujejo v našem listu!

Konfekcijska, manufakturna in modna trgovina

JOSIP OLUP, Ljubljana

Stari trg 2 / Pod Trančo 1 / Kolodvorska 8

nudi v veliki izbiri moške in deške obleke, suknje in površnike. Kamgarni iz domačih, čeških in angleških tovarn stalno na zalogi. Obleke se izvršujejo tudi po naročilu. Velika zaloga moškega perila iz lastne tovarne „Triglav“. Sprejema se blago tudi v izvršitev

Trgovci imajo znaten popust!

Venci, šopki in aranžmaji

za razne prilike se izdelujejo najsolidneje in najceneje samo pri staroznani tvrdki

Ivan Bizovičar

vrtnarsko podjetje

LJUBLJANA

VRTNARSTVO
Kolezijska ul. 16

●
Telefon št. 26-68

CVETLICARNA
Miklošičeva c. 7

Za nakup raznega orodja in okovja v priznani najboljši kakovosti, kakor tudi za nakup vsega ostalega v železninarsko stroko spadajočega blaga, z največjo zalogo in po izredno nizkih cenah se Vam priporoča najstarejša tvrdka te stroke:

Schneider & Verovšek

trgovina z železino in stroji

v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta šte. 16

*Želite kupiti dober,
kvalitetni radio aparat?*

Dobavi Vam ga

RADIOVAL

Ljubljana, Dalmatinova ul. 13

Telefon št. 3363

kjer boste solidno postreženi.

Naznanilo otvoritve!

Podpisani vljudno naznanjam, da sem otvoril v lokalu stare in splošno znane trgovine z barvami „Orient“ d. z o. z. na Tyrševi (Dunajski) 14, poleg trg Schneider & Verovšek

trgovino z barvami

Kot dolgoletni poslovodja barvarske stroke pri tvrdki „Orient“, sem trgovino popolnoma preuredil ter bom imel stalno v zalogi vse vrste kemičnih in oljnatih barv, firnežev, lakov, steklarski in mizarski klej ter lužila svetovne znamke „Arti“, vse vrste šelaka in denat. špirta, dalje največjo izbiro vedno svežih šolskih in umetniških barv, pastel, tušov in slikarskega platna vseh svetovnoznanih tovarn, veliko zalogo vseh vrst čopičev in krtač ter sploh vse slikarske in pleskarske potrebščine. Na zalogi pa bom imel tudi vedno sveže vse vrste mavca. / Potrudil se bom zadovoljiti svoje cenj. odjemalce z najnižjimi cenami in najboljšo postrežbo ter se najtopleje priporočam

IVAN ROZINA, trgovina barv in lakov
LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA ŠT. 14

Povečanje prihrankov

Vam omogočamo kljub težkim časom

Ničesar Vam ni treba napraviti drugega kot, da od svoje plače, oziroma dohodkov odločite, četudi najmanjši, a zato stalni znesek za svojo bodočnost. Vse drugo Vam izvedemo sami, ako se oglasite pri nas.

Samo načrtno varčevanje Vam pri sedanjih pičlih dohodkih zagotovi, da dosežete načrt, cilj, za katerega je potreben denar (za izlet, tečaj, šolanje, zidavo, gospodarsko osamosvojitve, preskrbo za starost, bolezen ter doto itd.). To je novi način štednje, s katerim hočemo tudi nepremožnim pomagati do blagostanja.

Ravno zato se Vam obrestuje ta denar po izredni ugodni obrestni meri ter samo ob sebi umevno tudi **redno izplačuje**.

Na ta način spravite svoj prihranek varno, plodonosno, vsak čas razpoložljivo. Blagovolite se le obrniti pismeno ali osebno na

HRANILNICO DRAVSKE BANOVINE
LJUBLJANA CELJE MARIBOR